

ZELENÉ SLUNCE

... v září záře nezáří?

Národní park Urho Kekkonena
Saariselkä, Ivalo, 20.9.–5.10.2019

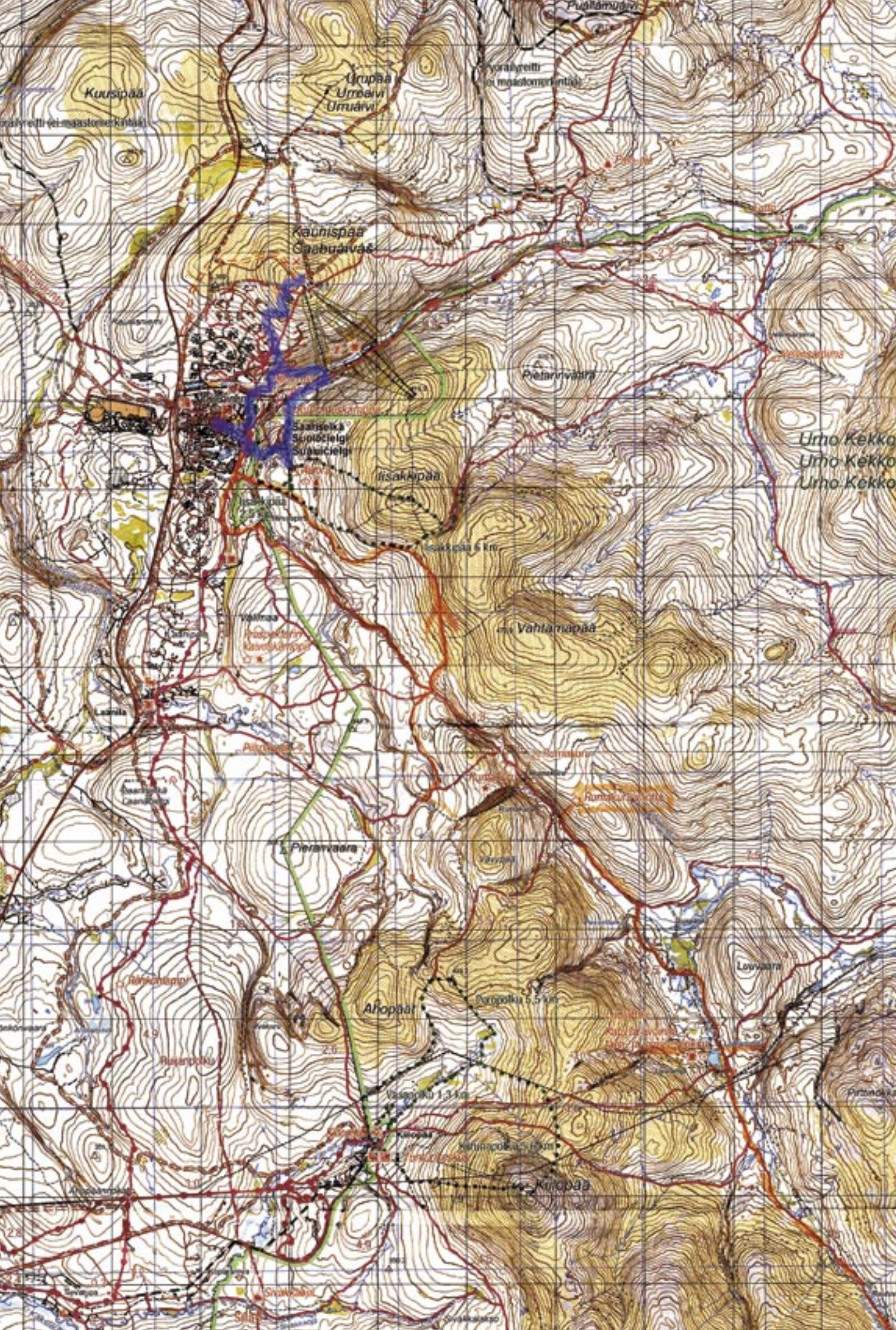
ZELENÉ SLUNCE

... v září záře nezáří?

„Polární záře a medvědi jsou jen produktem marketingu!“ K tomuto závěru jsme došli po necelých šestnácti dnech a patnácti nocích strávených v národním parku Urho Kekkonena ve finském Laponsku. Obojí se hojně využívá v propagačních materiálech a ani jedno jsme nezahlédli. Polární záři k naší lítosti, medvěda s úlevou.

Národní park Urho Kekkonena
Saariselkä, Ivalo, 20.9.–5.10.2019

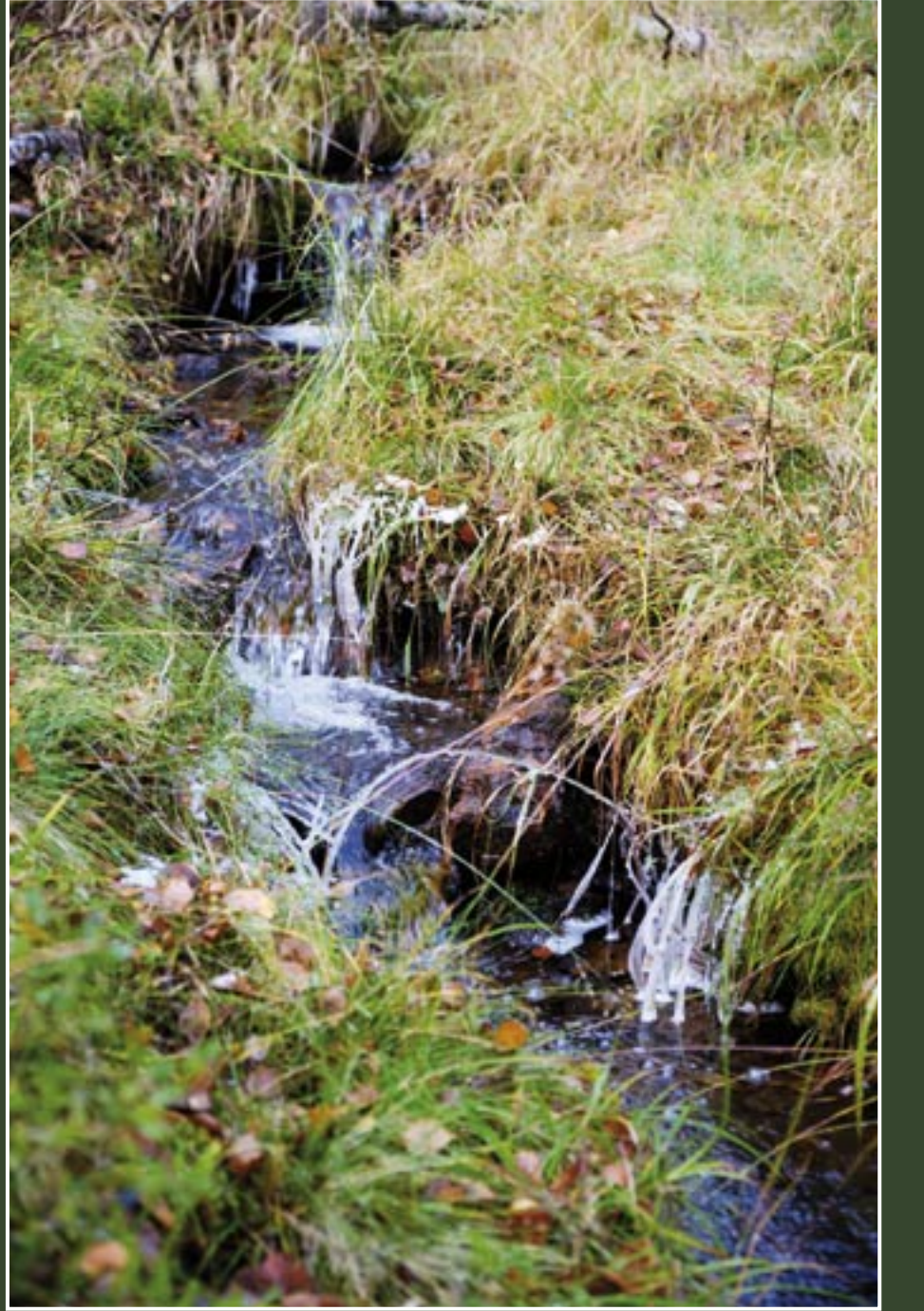

21. 9. 2019 – PROLOG

Saariselkä, 8,8 km, ↑ 400 m, ↓ 411 m, max. 437 m n. m.

... Saariselkä vypadá jako velký tábor sestavený z dlouhých baráků pro návštěvníky. Rozhodně se tu nedá strávit celý den a tak jsme se rozhodli pro krátkou procházku do míst, kde plánujeme celý trek ukončit. První cíl je přístup k Aurorě, myjeme přístup k Karvaselän kummituskämppe a otáčíme se u přístupu Kelo-ojan kullankaivajan tupa. Vyšláplí jsme na horní stanici lanovky místního ski areálu na vrcholu Kaunisjärvi 437 m n. m. a pak zpátky do města. ...

... pak už pokračujeme přes lyžařský areál dál do lesa a na kopce. Celý den se střídá slunce a sněžení. Sněžení bohužel převládá, a když se pohybujeme na kopci, tak i nepříjemně fouká. Jde se ale dobře, nikde nebloudíme a tak jsme ve tři hodiny v cíli. Autiotupa Kivipää je příjemná a při našem příchodu i prázdná. ...

22. 9. 2019 – DEN 1.

Saariselkä–Kivipää, 16,2 km, ↑ 250 m, ↓ 266 m, max. 442 m n. m.

... Zdálo se, že největší překážkou na trase bude brod přes Kulajoki. Voda sice studená, ale s tím jsme jaksi počítali, nesahala ani po kolena a proud taky nedělal problémy. Horší to bylo na druhém břehu. Cesta, která prozatím byla excelentní, občas i hřízná (cca 2 km před branou do oplocené oblasti parku jsme narazili na úsek, kde připravují nejspíš velkou běžeckou dráhu a je to tam čerstvě zplanýrované jako letiště) se náhle ztratila. Nemohli jsme najít, kde lidi vylézají z vody. No a tak jsme hledali. Občas, alespoň podle mapy z mobilu, to vypadalo, že ji máme, ale vzápětí jsme opět tápali. Dvakrát mě Blanka vyvedla z omylu, že se máme točit doleva a nakonec jsme se našli. Dělal to asi 1 km, což se nezdá moc, ale v terénu, kde se střídají vřesoviště s potoky s velkými kameny, je to dost. Nicméně našli jsme se, pár km šli po plánované pěšině a pak opět dali kapsu. Tentokrát menší. Jen 500 m. Poslední váhání nastalo na břehu řeky Suomijoki. Na druhém břehu byl vidět cíl, ale brod se nám moc nezdál. Přes celkem značné vyčerpání jsme se rozhodli dojít něco přes kilometr k mostu a stejnou vzdálenost zpět. Zvládli jsme to a krátce po šesté jsme dorazili k autotupě Porttikoski. Bylo zatopeno, před námi dorazila jedna Finka, a tak jsme s úlevou shodili zátěž dnešního dne. ...

23. 9. 2019 – DEN 2.

Kivipää–Porttikoski, 17 km, ↑ 162 m, ↓ 297 m,
max. 302 m n. m.

24. 9. 2019 – DEN 3.

Porttikoski–Sarvioia, 14,9 km, ↑ 353 m, ↓ 193 m,
max. 398 m n. m.

... Zde mohl nastat první problém, protože cesta měla skončit a opět jsem plánoval trasu mimo stezky, podél říčky Sarviönjoki. Večer na autiotupě se nám Finka snažila vysvětlit kde nejlépe přejít na druhou stranu a jak pokračovat k našemu cíli, ale to jsme moc nepochopili. Nakonec jsme využili první vhodný přechod přes říčku a k svému překvapení na druhém břehu velmi brzy našli vyšlapanou pěšinku. Bylo to fajnový, protože podle původního plánu jsme měli jít po druhé straně terénem mnohem déle. V mapě nebyla pěšina zakreslena ani na jedné. Pak už šlo vše dobře. Za krátko jsme se dostali na pěšinu z našeho itineráře a bez problémů postupovali k cíli. ...

... Jako první překážka je před nás postavena řeka Sarvijoki. Naštěstí se dá překonat suchou nohou a jen mírně mokrou pohorkou. Pak začíná vcelku bezproblémová cesta. Zpočátku lesem ale postupně se dostávající stále výš, tak jak stoupá k svému prameni Sarvijoki. Řídký les mizí, objevují se zakrslé břízky, mechy, vřesy a kdo ví co ještě, v barevném koktailu severské přírody. Řeka, a stále více spíše potok, stéká malebným údolím, poměrně mělkým a zvláště širokým, jak ho možná kdysi vykrojił mezi kopce nějaký ledovec. Vyplašíme stádečko sobů a jdeme stále výš. Cesta nás kolem dvou jezírek zavede až ke skalnímu zlomu, z něhož potok, kterého se držíme, tvoří vodopád Paratiisikuru, prodávající se mezi rampouchy. Stojíme před skalní stěnou a přemýšlíme kudy dál. Pěšina, po níž jsme přišli, končí. Ze všech navigačních pomůcek, které máme, věříme nejvíc stopaři v mapách.cz, který ukazuje, že by cesta měla pokračovat vpravo od skalního zlomu. Žádnou nevidíme, ale pouštíme se do výstupu. Je to dost náročné a s batohem na zádech ještě těžší. Jednu chvíli mi opravdu zatrne, když se Blanka ve snaze získat nějakou oporu, chytne suché větve malého keříku, která se vzápětí láme. Skončí na břiše, ale naštěstí se nedává do dalšího pohybu směrem do kotle, z něhož jsme vyšli. Už jsme nějakých 50 metrů vysoko. Vybojovali jsme to a dostali se až nad zlom tvořící vodopád. Kolem leží sníh, ale není ho ještě tolik, aby, sem tam nebylo možné zachytit obrys pěšinky jdoucí kolem potoka, který opět mírně stoupá mělkým dolíkem mezi okolními kopci. Tentokrát už mu ale společnost nedělají břízky, vrby a nevím co ještě, ale jen zelený mech, který krásně kontrastuje se sněhem okolo. ...

25. 9. 2019 – DEN 4.

Sarvioja–Muorravaarakka, 12 km, ↑ 383 m, ↓ 394 m, max. 633 m n. m.

Vstáváme až v půl deváté. Spánek nám tu jde. Večer jsme chvíli poseděli s našimi spolunocležníky. Byli to vcelku milí chlapci, tipnul bych kolem 40. Pohostili nás nějakým rychle rozpustným čajem s příchutí citronu a hlavně doplněným dávkou 60% špintusu. Měli neskonale trpělivost a shovívavost s naší bidnou angličtinou. Počasí po ránu jako obvykle nic moc. Snídaně a balení byly tentokrát oživeny návštěvou sousední chaty s drnovou střechou. Byla zamčená, ale spolunocležníci, nevím odkud, měli klíče. Byl to 70 let starý srub, který se dal pronajmout za 14 euro na osobu a noc. Možná by se tam nějaká chvíle dala strávit. Pohledy do krbu střídát s procházkami po okolních lesích. Bylo to hezké a milé. Vyrazili jsme asi v půl 11. Na začátku treku bylo dvoukilometrové, poměrně ostré stoupání, ale pak následovalo příjemných 8 kilometrů klesání po dobře viditelném chodníčku až k dalšímu srubu. V lese, krátce po startu, jsme zahlédli stádečko sobů. V sedle, ve výšce 457 m n. m. už samozřejmě les nebyl, a tak se nám naskytla ničím nerušená možnost ohlédnout se, kudy jsme se včera prodírali. První zjištění bylo, že sníh z kopců je ten tam. Snad to s tím počasím nebude tak zlé. ...

26. 9. 2019 – DEN 5.

Muorravaarakka–Anterinmukka, 10 km, ↑ 287 m, ↓ 251 m, max. 457 m n. m.

Fin, který spal v nedalekém stanu, nás předem upozorňoval, že bude vstávat v sedm a jelikož měl ve srubu ještě nějaké věci, mělo se to dotknout i nás. Nedotklo. Když jsem v osm vykoukl z oka, krátce po té co jsem opustil spacák, zahlédl jsem ho, jak s nabalenou krosnou vyráží do divočiny. Nám se to podařilo až za dvě a půl hodiny. Počasí opět netěší. Vrcholky okolních stromů zahluje mlha a mírně mrholí. Oblékáme batohům pláštěnky. Cesta je tentokrát jiná než předchozí dny. Rozhodně ji nemusíme hledat. Je to pozůstatek lesní silnice, kterou Finové stavěli před zimní válkou (1939-1940, jak jsme vyčetli z mapy) a která měla sloužit pro přepravu dřeva. Dodnes je sjízdná pro čtyřkolky a možná i terénní automobily. Rozhodně se nám nikde neztrácela a nemuseli jsme ji nikde hledat. Deset kilometrů jsme mírně stoupali proti proudu Anterinjoki a absolvovali pár brodí. Naštěstí šly všechny překonat v pohorkách. Krajina kolem se opět změnila od řídkého lesa po nízké pokrončené břízky a zpět. Široká cesta nepůsobila příliš romanticky a zamračené počasí tomu taky moc nepomohlo. Po překonání sedélka 397 m n. m. najednou koukáme, že potok podél cesty teče na druhou stranu. Parafrázuje cimmrmanovské na sever na jih na proti proudu po proudu a zbývají nám tři kilometry z mírného kopce k autiotupě. ...

27. 9. 2019 – DEN 6.

Anterinmukka–Hammaskura, 13,2 km, ↑ 190 m, ↓ 167 m, max. 397 m n. m.

... Ráno jako každé jiné na tomto treku. Mlha ve špičkách stromů a samozřejmě i všude výš. Jen teplota se zdá příznivější, teploměr na srubu ukazuje 8°C. Vyrážíme kolem čtvrt na jedenáct a začínáme brodem, který jsme si prohlédli již včera, abychom věděli, zda vyrazit v pohorkách nebo v sandálech. Bylo to naprosto bezproblémové a suchou nohou jsme se lehce dostali na druhý břeh. Pak začala úzká pěšinka, tak silně odlišná od včerejší „silnice“, která se první tři pětiny cesty neustále zvedala a jako obvykle nás postupně provedla řídkým lesem, v němž převládaly borovice, pak územím zakrselých břízek, které tentokrát, na druhé straně kopce, vystřídal smrkový les jak vystřížený z reklamy na pobyt ve Vysokých Tatrách, přerušený pohádkovou zahradou bříz, borovic a smrků rostoucích z nádherného koberce červeného borůvky a mechů. Autiotupa Rajankämppe, kterou jsme si vybrali pro přespaní, je opět prázdná a podle návštěvní knihy tu nikdo nebyl ani včera. Hodně mě to překvapilo. Zrovna tady, u jezera Luovojärvi, jsem měl strach, že bude se spaním problém. ...

28. 9. 2019 – DEN 7.

Hammaskura–Rajankämppe, 13,3 km, ↑ 161 m, ↓ 208 m, max. 398 m n. m.

Vstáváme ve tři čtvrtě na osm. Počasí postoupilo z neurčitě šedé ke konkrétnímu dešti. Ne silnému, ale za to vytrvalému. Dobře si vzpomínám na ta rána pod stanem, kdy drobné bubnování na celtu oznamovalo celodenní srážky. Máme před sebou jen osm kilometrů a tak nijak nechvátáme. Možná se opějme naději, že pršet přestane. Ve tři čtvrtě na jedenáct, zabalení do pláštěnek, vyrazíme. Mijíme sousední, větší, autiotupu, také bez známek života, následuje sauna. Překračujeme dřevěný chodník vedoucí od sauny k jezeru a já si představuji rozpálené „fiřinky“, jak se běží do jezera ochladit. Následuje prongimateľná chata, prázdná, a po chvíli už jsme u výtoku z jezera, přes který vede nový můstek. Čekal jsem její, naše mapa ho ukazovala, ale přes to jsem potěšen, protože mapy parku, na kterých jsem cestu plánoval, most neznaly. Brod by určitě vyžadoval sundání pohorek. Pak už následuje cesta mokřím lesem do kopce k prvnímu dnešnímu vrcholku. Borovice a smrky jako obvykle postupně mizí a jsou vystřídány sešlými, pokroucenými břizami na vřesové pláni. Mám pocit, jako bych se díval na ovocný sad. Nevím, čím to bylo, možná si břizy přirozeně vytváří přesné rozestupy podle svých potřeb. Klesáme k mokřině prostoupené asi třemi potoky. Je to nádherné místo, ale můj pokus o fotografování máří nutnost svléci pončo, které mám přes batoh. Pak bych se teprve dostal k fotoaparátu a mohl ho vytáhnout na dešť. Snad ještě podobný obraz nalezneme. A hlavně: přece jednou musí svítit slunce! Následuje další vrchol stoupání a potom už jen z kopce. Jsou to asi tři kilometry a rozhodujeme se, že si sebereme pár hub a oživíme jimi houbovou polévku z kostky. Tentokrát jsme ale našli jen jednoho křemenáče a tak výsledek vaření příliš neovlivnil, ale byl dobrý. Kousek před autiotupou potkáváme nějakého kluka s krosnou. Je to pro mě po dvou a pro Blanku dokonce po třech dnech příležitost vidět jiného člověka. ...

29. 9. 2019 – DEN 8.

Rajankämpä–Tuiskukuru, 8,5 km, ↑ 285 m, ↓ 326 m, max. 407 m n. m.

Vstáváme po osmé. Stejně jako celou noc prší. Posnídáme, sbalíme se a rozloučíme se se spolu nocležnicí s tím, že se uvidíme večer. Chystá se na stejnou autiotapu jako my. Vyrážíme po desáté hodině, tak jako včera v pláštěnkách. Stoupáme řídkým lesem. Během dvou kilometrů dosahujeme dnešního maxima a odtud budeme většinou klesat. Les vystřídaly dobře známé břízky a cesta se mezi nimi poměrně dlouho klikatí. Břízy vystřídaly smrky a opět máme pocit, že se pohybujeme tatranským lesem. Celkem jednotvárnou cestu čas od času zpestří neskrutěčné detaily skal vystupujících nad lesní půdu, potoky prodirající se medovou travou, červené lišejníky a listky borůvky. Během hodinky přestalo pršet, ale nebe je stále šedivé. Koušek před koncem cesty odbočují ke starému zlatokopeckému srubu. Je na druhém břehu a v řece je poházeno pár kminků bříz pro usnadnění přechodu, ale rozhodl jsem se, že se prohlídky z blízka vzdám. Boty mám sice mokré dost a dost, ale spadnout do Suomijoki by byl jiný zážitek. ...

30.9.2019 – DEN 9.

Tuiskukuru–Suomunruoktu, 12,5 km, ↑ 204 m, ↓ 204 m, max. 392 m n. m.

1. 10. 2019 – DEN 10.

Suomunruoktu–Lankojärvi, 20 km, ↑ 363 m, ↓ 421 m, max. 461 m n. m.

... Dnešní trasa začíná téměř šestikilometrovým stoupáním až do výšky 460 m n. m. a tak balíme pláštěnky a doufáme, že nebudou potřeba. Byly, ale o tom až později. Vyrážíme asi v půl desáté. Trasa je podobná předcházejícím, jen vrcholová partie je jiná. Pláň krytá jen mechy a lišejníky, sem tam zakrslá břízka nebo borovička a kameny vystupující nad okraj porostu. S přibývajícím metry sílí severní vítr a bohužel i déšť, občas ledové krupky. Vítr už je tak silný, že na nasazení pláštěnek není naděje. Jediné, co máme, jsou pláštěnky na batozích. Blanka, nebo spíše Blančina pláštěnka se postarala o malé vzrušení, když se rozhodla samostatně proletět. Všiml jsem si odhaleného báglu tak brzy, že Blanka ještě zahlédla pláštěnku necelou stovku metrů za námi. Nevím, zda se chystala k nějakému většímu rozmachu, ale stačil jsem se pro ni vrátit a Blančin batoh zachránit. Probojovali jsme se těsně pod vrchol a odbočujeme mimo cestu. Naštěstí je slušně vidět a tak je jediným problémem vítr a ledový déšť. Odbočení proběhlo korektně, dokonce jsme pro jistotu poprvé korigovali směr pomocí buzoly, a tak jsme asi po kilometru chůze na 100 metrech klesání narazili na potok a cestu, kterou jsme očekávali. Těsně před cestou plašíme soba a krátce po tom potkáváme nějakého kluka, jedinou osobu dnešního dne, který jde v protisměru a zjevně se chystá nastoupit do svahu, kterým jsme před chvílí sestupovali. Jsme tak mokří, že na pláštěnky rezignujeme a jdeme dál. Čeká nás krásná cesta, napřed kolem potoka Hikioja a pak podél řeky Suomujoki. Zvláště kolem řeky se nám otevírají nádherné pohledy na barvami hýřící meandry, laguny a přehyby. Na mnoha místech se skalní podloží dostává nad úroveň podrostu a vedle toho, že to je krásné, nám to silně znepřehledňuje cestu. Stezka je těžko rozpoznatelná a veškeré dolíky na ní jsou po deštích vyplněné vodou. Jsme mokří a je nám zima. Moje pohorky promokly už někde na kopci a i Blanka hlásí, že zvláště pravá noha není rozhodně suchá. ...

... Zdá se, že alespoň na poslední etapu bude krásně. Teploměr sice ukazuje -2°C , ale nebe je protřhané a občas problikne slunce. Celkově skvělou náladu trochu pokazil můj pád ze schodů a rána foťákem o zem, ale oba jsme přežili. Já odřený na duši, fotoaparát na displeji. Chvilí po desáté jsme na cestě. Stoupáme lesem podél říčky Rautuoja a probleskující slunce nám ukazuje nové krásy severské krajiny. Zdá se, že i soběm dělá změna počasí dobře a potkáváme tři nebo čtyři skupinky. Něco po jedné hodině si dáváme první odpočinek u jezera Rautulampi. Stejnýmenná päivätupa před nedávnem shořela a tak bereme za vděk posezení v dřevníku, který alespoň trochu chrání před ledovým větrem. Rautulampi má ještě jeden význam. Narážíme opět na značené cesty a odpadá starost s navigací. Stále stoupáme a kousek za jezerem nás zastihne první chumelenice z řady několika, které se nad naší cestou přehnaly. Pocit chladu vzrůstá. Ani po překonání nejvyššího bodu dnešního dne se na počasí nic nemění. Chvilí sněží, chvilí svítí slunce a pořád je zima. Projedeme bránou, branka v plotě oddělující prostor parku nejde otevřít, a zajdeme se na chvíli ohřát do päivätupy a informačního centra Luulampi. Nikdo zde není, ale na ohništi uprostřed místnosti je ještě pár žhavých uhlíků a je zde i dřevo a tak si rozděláváme oheň a těšíme se pohledem do plamenů. Do cíle nám zbývá 4,5 km. Vyrážíme po páté hodině a jdeme po nově vyválnované cestě sjízdné i pro osobní auta. Ta tam je romantika uplynulých dnů. ...

2. 10. 2019 – DEN 11.

Lankojärvi–Rumakuru, 19 km, $\uparrow$ 325 m, $\downarrow$ 200 m, max. 384 m n. m.

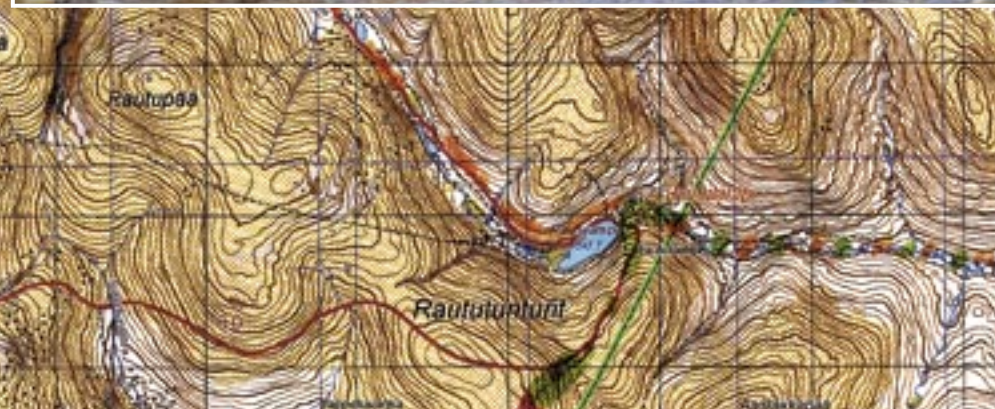

3. 10. 2019 – DEN 12.

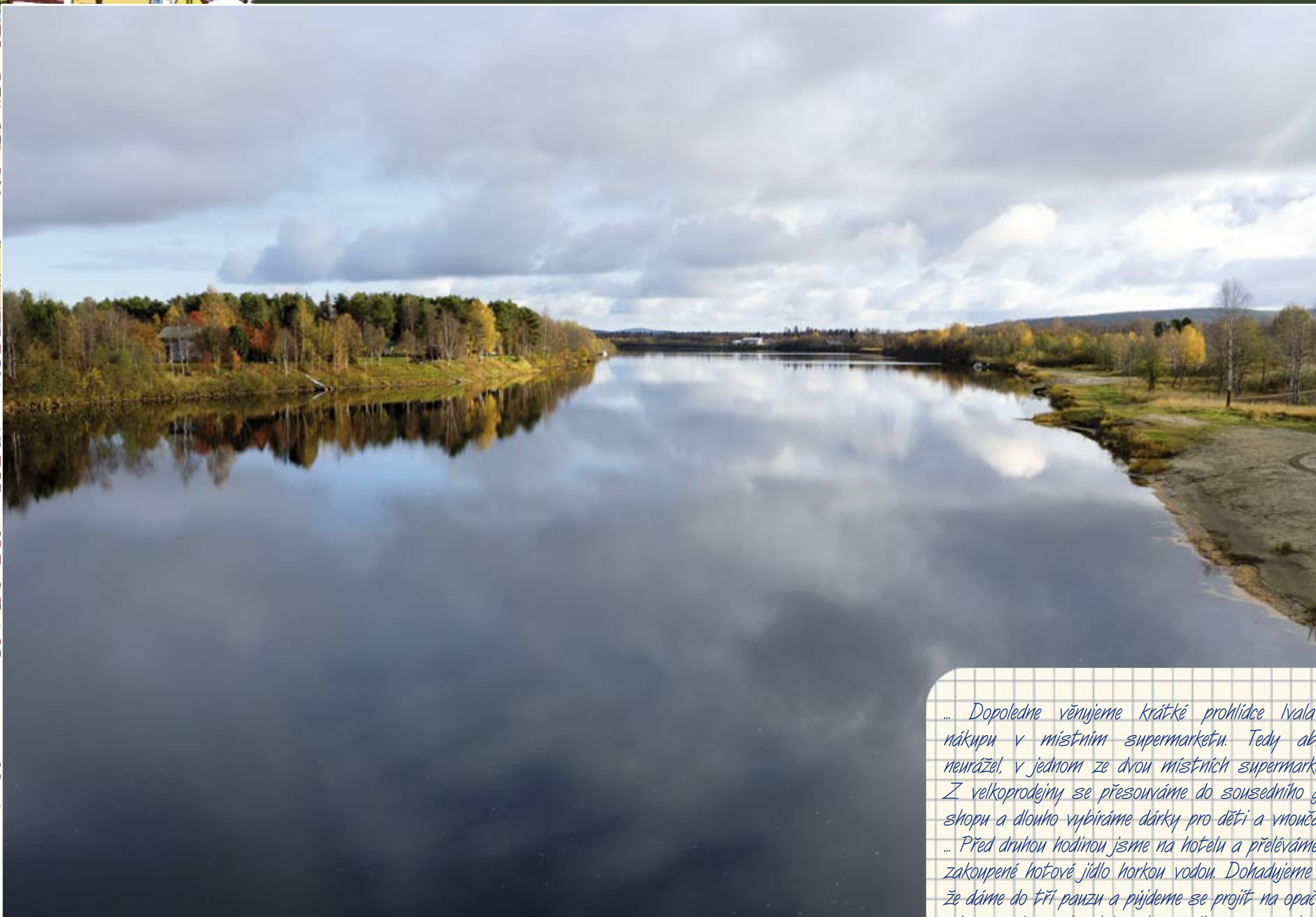
Rumakuru–Saariselkä, 9,1 km, ↑ 367 m, ↓ 393 m,
max. 358 m n. m., autobusem do Ivala

Vstáváme dříve než obvykle. Spíme v takzvané denní chatě určené jen pro odpočinek a ohřátí na cestě a Blanka má blbý pocit, že nás někdo na lavicích, na nichž jsme si ustlali, probudí. Dala buzení na 7:30 a vstala v 6.45. Začala balit, ale já odolal a vylezl až v „dohodnutých“ 7:30. Počasí jako včera, jen větší mráz. Zdá se, že by slunce mohlo být i více. Pomalu se přidám k balení, vyčistím kamna a zatopím. Dáváme si poslední kaši k snídani a spaříme poslední dva sáčky čaje. Vykouklo slunce a tak jsem vyběhl do protější rokle pro nějaké obrázky a nabrat vodu z potůčku pro další návštěvníky srubu. Vodu jsem donesl, slunce se stačilo schovat. Jsme definitivně v civilizaci. Zatímco se kochám brízkami a potůčkem zurčícím přes kameny, zastavuje před pávátupou hovnocuc a pouští se do práce. Naštěstí mají technologii slušně zvládnutou a ničím jiným než vrčením motoru neobtěžují. Dříve, než vytáhli své hadice, vyrazíme i s bagáží na druhý pokus o nafocení rokle. Slunce se bohužel opět příliš neukazuje. Modré je na obloze dost, ale mraků bohužel víc. Fekální čerpadlo opouští prostor před srubem a i my, krátce po něm, vyrazíme na poslední úsek treku. Když míjíme místo našeho posledního noclehu v parku, všimáme si, že o stěnu u vchodu jsou opřeny trekovky. Je deset hodin a pávátupa má dnes svého prvního návštěvníka. ...

... Dopoledne věnujeme krátké prohlídce Ivala a nákupu v místním supermarketu. Tedy abych neurážel, v jednom ze dvou místních supermarketů. Z velkoobchodu se přesouváme do sousedního gift shopu a dlouho vybíráme dárky pro děti a vnoučata. ... Před druhou hodinou jsme na hotelu a přeléváme si zakoupené hotové jídlo horkou vodou. Dohadujeme se, že dáme do tří panzu a pijeme se projít na opačnou stranu od města kde řeka, podle mapy, vytvořila jakýsi klk převážně vyplněný lesem a zakončený pláží. Nevíme přesně co si pod pojmem pláž tady na severu představit, ale byla to prostě pláž a byla nádherná. Slunce svítilo zrovna ve chvíli, kdy jsme to potřebovali a tak se snad povedlo i pár fotografií. ...

4. 10. 2019 – EPILOG
Ivalo, 8 km

ZELENÉ SLUNCE

... v září záře nezáří?

Saariselkä, NP Urho Kekkonea, Ivalo, 20. 9.–5. 10. 2019
fotografie & design © 2019 Zdeněk Proks – věnováno Blance

ZELENÉ SLUNCE – Cesta za polární září, tak takhle se měla kniha jmenovat. Zamračené nebe a nepřízeň sluneční aktivity vedly k tomu, že podtitul ztratil na významu. Polární záře nebyla a pro doplnění knihy musím vzít za vděk reprodukcí reklamního panelu z našeho hotelu v Ivalu. Počasí nebylo, záře nebyla, ale i tak to bylo krásné.

S poděkováním Blance, která to se mnou prošla a přežila.